

شماره چاپ: ۶۲۹

دوره نهم - سال دوم

شماره ثبت: ۳۲۸

تاریخ چاپ: ۱۳۹۲/۴/۲۲

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح حذف بند (ج) ماده (۱۴۸) قانون

برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران»

کد موضوعی: ۲۵۰

شماره مسلسل: ۱۳۱۱۳

مردادماه ۱۳۹۲

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۲.....	مقدمه
۴.....	مبانی قانونی اجرای طرح ساماندهی خروج دام از جنگل
اهداف و آثار ناشی از طرح خروج دام از جنگل‌های شمال کشور و ساماندهی جنگل‌نشینان پراکنده.....	۵
۵.....	اهمیت جنگل‌ها و طرح ساماندهی خروج دام از جنگل
۷.....	نتایج اجرای طرح ساماندهی خروج دام از جنگل تاکنون
۸.....	دلایل عدم تحقق اهداف طرح ساماندهی خروج دام از جنگل‌ها
۸.....	برآورد خسارات ناشی از دام‌ها در جنگل‌های شمال کشور
۹.....	دلایل مخالفت با حذف بند «ج» ماده (۱۴۸) قانون برنامه پنجم توسعه
۱۱.....	اظهار نظر کارشناسی
۱۳.....	جمع‌بندی
۱۴.....	منابع و مآخذ

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح حذف بند (ج) ماده (۱۴۸) قانون
برنامه پنجاهساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران»

چکیده

بر اساس طرح پیشنهادی برای جلوگیری از خروج اجباری دامدارانی که به طور سنتی در جنگل‌ها سال‌ها مبادرت به پرورش دام می‌کرده‌اند پیشنهاد حذف این بند داده شده است، لذا بررسی‌های انجام شده نشان می‌دهد که طرح خروج دام از جنگل یک طرح توسعه اقتصادی است که اهداف زیادی را هم از بُعد اقتصادی و هم از بُعد اجتماعی و فرهنگی دنبال می‌کند.

از جمله دلایل توجیه طرح حذف بند «ج» ماده (۱۴۸) که توسط نمایندگان محترم مطرح شده است استناد به گذشته و قدمت دامداری‌ها در عرصه‌های جنگلی بوده است که حضور دام و دامدار را جهت حفاظت از جنگل‌ها توجیه می‌نمایند. در حالی که در حال حاضر تعداد دامداران و دام و همچنین استانداردهای زندگی دامداران تغییر یافته است و در کنار این عوامل شرایط زیست محیطی کشور و روند تخریب جنگل‌ها و مراتع در چند سال اخیر بی‌سابقه بوده است. البته لازم به ذکر است که تکلیف دولت به خروج دام از جنگل و ساماندهی جنگل‌نشینان صرفاً مستند به بند «ج» ماده (۱۴۸) قانون برنامه پنجم توسعه نیست که با حذف این بند خروج دام از جنگل و ساماندهی جنگل‌نشینان متوقف شود و همچنین حذف این بند مغایر اصل پنجاهم قانون اساسی است.

مقدمه

جنگل‌ها به‌عنوان سرمایه‌های ملی و باارزش‌ترین منابع ملی یک کشور شناخته می‌شوند که می‌توان از آنها به‌مثابه زیربنای توسعه اقتصادی و اجتماعی یاد کرد چراکه از پایه‌های توسعه پایدار محسوب می‌شوند. به‌طوری‌که امروزه میزان سطح جنگل در یک کشور به‌عنوان شاخصی از توسعه‌یافتگی مورد توجه قرار گرفته است. سوابق و تجارب موجود نشان می‌دهد اگرچه مسئله حفاظت از جنگل‌ها و جلوگیری از تخریب آنها از جمله اهداف و اولویت‌های برنامه‌های توسعه کشور ما بوده و همواره بر مقوله حفاظت از جنگل‌ها تأکید شده است، لکن متأسفانه علیرغم تصویب مواد قانونی متعدد درخصوص حفاظت از منابع طبیعی و زیست‌محیطی به‌طور عام و حفاظت از جنگل‌ها به‌طور خاص روند تخریب جنگل‌های کشور نه تنها کاهش نیافته بلکه به اعتقاد بسیاری از کارشناسان روند تخریب آنها به‌دلایل متعدد تشدید نیز شده و کمیت و کیفیت این عرصه‌ها به‌شدت نقصان یافته است. بنابراین با توجه به ارزش بسیار بالای حفاظت و صیانت از جنگل‌ها در قانون برنامه پنجم توسعه بند «ج» ماده (۱۴۸) دولت را مکلف می‌دارد تا جهت اصلاح الگوی بهره‌برداری از جنگل‌ها، مراتع و آب و خاک نسبت به ساماندهی جنگل‌ها و حمایت از تولید دام به روش صنعتی اقدامات لازم را به‌عمل آورد، لکن در مورخ ۱۳۹۲/۴/۲ حذف این بند توسط نمایندگان در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی اعلام وصول گردید.

دلایل توجیهی طرح پیشنهادی

با توجه به اینکه قانون برنامه دوم دولت مکلف کرده بود ساماندهی خروج دام از جنگل را اجرا نماید که در قوانین مختلف این موضوع تکرار شد اما سازمان جنگل‌ها موفق به اجرای قانون نشد. البته این به معنای این نیست که دولت نتوانسته بلکه دامداران در جنگل، خودشان نگهداران و حافظان جنگل هستند و نمی‌شود کسی که بیش از یکصد سال در جنگل زندگی می‌کند و در کنار آن تعدادی دام تولید می‌کند را به سادگی از جنگل خارج کرد زیرا خروج آنان به صلاح نمی‌باشد لذا حضور آنان گذشته از تولید دام می‌تواند به عنوان نگهداران جنگل ساماندهی گردد به جای استخدام نیرو جهت حفاظت جنگل که به هیچ وجه قادر به ورود به جنگل نمی‌باشند. شاهد مثال تخریب عظیم جنگل‌ها در چند سال اخیر می‌باشد. بنابراین برای برون‌رفت از موضوع پیشنهاد می‌گردد آنان از جنگل خارج نشوند که به جای تولید دام، باید در حاشیه شهرها به دنبال کار سرگردان باشند و به تعداد بیکاران موجود اضافه گردد.

موضوع طرح پیشنهادی

ماده واحده بند «ج» ماده (۱۴۸) قانون برنامه پنجم حذف می‌شود.

مبانی قانونی اجرای طرح ساماندهی خروج دام از جنگل

۱. بند «ج» تبصره «۸۱» قانون برنامه پنج‌ساله دوم توسعه (ساماندهی خروج دام از جنگل و تجمیع جنگل‌نشینان).
۲. بند «الف» ماده (۱۰۴) قانون برنامه پنج‌ساله سوم توسعه (الزام به اجرای طرح تعادل دام و مرتع - خروج دام از جنگل).
۳. ماده (۶) مصوبه هیئت وزیران در برنامه جامع صیانت از جنگل‌های شمال (زمانبندی فوق‌العاده جهت خارج‌سازی دام‌های باقیمانده و خانوارهای جنگل‌نشین طی یک برنامه ۶ ساله).
۴. بند «الف» ماده (۶۹) قانون برنامه پنج‌ساله چهارم توسعه (خروج دام از جنگل و ساماندهی جنگل‌نشینان شمال تا پایان برنامه به میزان ۷۰ درصد باقیمانده دام و جنگل‌نشینان در پایان برنامه سوم).
۵. بند «ج» ماده (۱۴۸) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه (ساماندهی جنگل‌ها و حمایت از تولید دام به روش صنعتی).
۶. ماده (۱۵) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی (اتخاذ تمهیدات و ترتیبات لازم جهت خروج دام از جنگل و ساماندهی جنگل‌نشینان).
۷. تصمیم نمایندگان ویژه رئیس‌جمهور موضوع اصل یکصد و بیست و هفتم قانون اساسی به شماره ۵/۶۸۲۲/ت/۴۹۱۵۲ ن مورخه ۱۳۹۲/۳/۹.
۸. در تمام قوانین و مقررات فوق‌الذکر تأکید بر مدیریت پایدار مبتنی بر توان اکولوژیکی جنگل و کنترل عوامل تخریب و کاهش بهره‌برداریهای مجاز بوده است.

اهداف و آثار ناشی از طرح خروج دام از جنگل‌های شمال کشور و ساماندهی جنگل‌نشینان پراکنده

الف) اهداف کلی طرح

- خروج دام از جنگل و ساماندهی خانوارهای پراکنده جنگل‌نشین.
- کمک به تسریع زادآوری و تجدید حیات طبیعی جنگل‌های شمال کشور.
- کاهش و حذف عوامل تخریب جنگل.
- بسترسازی جهت احیای دوباره مناطق تخریب شده.
- کمک به تغییر الگوهای اقتصادی و معیشتی جوامع جنگل‌نشین.

ب) آثار ناشی اجرای طرح

- افزایش تولید چوب در شمال کشور.
- احیای مناطق عاری از درخت و پوشش گیاهی (اتراقگاه‌های دام) در جنگل‌های شمال کشور.
- بهبود زادآوری طبیعی جنگل و تجدید حیات طبیعی در شمال کشور.
- کاهش عوامل تخریب در جنگل‌های شمال کشور.

اهمیت جنگل‌ها و طرح ساماندهی خروج دام از جنگل

جنگل‌ها مجموعه‌ای طبیعی و بسیار منظمی هستند که فاکتورهای مختلفی در شکل‌گیری و بقای آنها نقش دارند. اگرچه جزء منابع با قابلیت تجدیدشونده به‌شمار

می‌روند اما عواملی همچون چرای دام، تغییر کاربری، بهره‌برداری‌های مضاعف، طغیان آفات و بیماری‌ها و... می‌توانند این منابع را به منابع غیرقابل تجدیدشونده تبدیل نمایند در این راستا می‌توان به خشکیدگی حدوداً یک میلیون هکتار از جنگل‌های غرب کشور و همچنین مرگ‌ومیر دسته‌جمعی گونه‌های بومی شمال کشور و فرسایش بیش از حد خاک (۲۵ تن در هکتار که رتبه اول در جهان محسوب می‌گردد که جهت جبران آن باید بیش از ۴۷ درصد درآمد نفت کشور را به آن اختصاص داد) اشاره کرد.

آینده این منابع به دیدگاه و چگونگی مدیریت این منابع بستگی دارد و استمرار و تجدید حیات آنها که ضامن بقا و حیات آینده آنهاست بیش از گذشته وابسته به اقدامات بشر و فعالیت‌های انسانی می‌باشد. از جمله عواملی که از دیرباز سهم بسیار زیادی را در تهدید استمرار و عدم استقرار زادآوری جنگل‌های کشور داشته است وجود دام در این عرصه‌ها بوده که حدود ۲/۵ برابر ظرفیت چرای این رویشگاه‌ها می‌باشد با کمترین بازدهی (بیش از ۵۰ درصد هدررفت انرژی) و بیشترین خسارت.

بنا به همین دلایل صاحب‌نظران منابع طبیعی در سال ۱۳۲۰ به دلیل تخریب ناشی از حضور دام و دامداران در جنگل اجرای طرح خروج و ساماندهی دام را جهت صیانت از جنگل‌ها ضروری اعلام کردند. براساس سرشماری سال ۱۳۶۴ وجود بیش از ۴ میلیون و ۳۷۰ هزار واحد دامی مجاز در جنگل‌های شمال باعث پاک‌تراشی و قطع کامل ۵۷ هزار هکتار جنگل برای ساخت اتراقگاه‌ها و دامسراها شد و طی همین زمان ۱۱ میلیون مترمکعب چوب از بین رفت. به همین دلیل طرح خروج دام از سال ۱۳۶۸ در دستور کار قرار گرفت. به‌طوری که در این مدت ۱ میلیون و ۲۵۰ هزار واحد دامی از جنگل‌های شمال

خارج شد و با اجرای این طرح ۳۸۸۸۸ خانه‌سرا، ۸۸۶۴ دامسرا و ۴۵۳۱ مورد مستثنیات خریداری و ۱۸۰۰ هکتار از اراضی جنگل در شمال آزاد شد و در پی اجرای این طرح رویش جنگل‌ها در مناطق آزاد شده به میزان یک میلیون مترمکعب افزایش یافت و مصرف هیزم ۴۴۱۵۵ مترمکعب کاهش یافت ضمن اینکه ۴۵۰۰ هکتار از اراضی آزاد شده جنگل‌کاری شد، اما با وجود این پیامدهای مثبت، طی سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۷ اعتبارات مربوط به اجرای این طرح ۸۴/۵ درصد کاهش داشته است.^۱

نتایج اجرای طرح ساماندهی خروج دام از جنگل تاکنون

- خروج دام از جنگل به میزان ۱۳۷۸۵۲۸ واحد دامی.
- تجمیع خانوار پراکنده جنگل‌نشین با تعداد ۴۴۴۳ خانوار.
- آزادسازی اترافگاه دامداران به میزان ۱۲۵۰۰ هکتار.
- خرید و تملک مستثنیات اشخاص به میزان ۴۷۹۷ هکتار.
- آزادسازی تصرفات دامداران و جنگل‌نشینان به میزان ۲۰۰۰ هکتار.
- احیا و جنگل‌کاری بالغ بر ۱۵۰۰۰ هکتار در محل و مکان‌های اترافگاه‌های آزاد شده.

دلایل عدم تحقق اهداف طرح ساماندهی خروج دام از جنگل‌ها

از جمله دلایل مهم شکست اجرای طرح ساماندهی خروج دام از جنگل‌ها، کاهش شدید اعتبارات و البته مدیریت اشتباه در اجرا مانند واگذاری مالکیت زمین (که اکثراً به جای ساماندهی دام‌ها در آنها به کاربری‌های دیگر اختصاص یافت و خود انگیزه تجاوز را برای تصاحب زمین بیشتر نمود) و عدم نظارت صحیح در نحوه اجرای طرح، تغییر روش اجرایی طرح و جلوگیری از برگشت مجدد آنها توسط افراد ثالث و وابستگان به دامداران به عرصه جهت تصاحب زمین و عدم شناسایی دامداران واقعی، همچنین طولانی شدن مدت اجرای طرح که فرصت را برای سودجویان ایجاد کرده است را می‌توان از موارد مهم شکست طرح خروج و ساماندهی دام به‌شمار آورد. علاوه بر موارد فوق، حمایت از افراد سودجو و متجاوز به انحصار مختلف و به بهانه‌های اشتغال و تولید، انگیزه‌های تجاوز مجدد افراد را بیشتر نمود و توجه فرصت‌طلبان برای هجوم به این عرصه‌ها را باعث گردید.^۱

برآورد خسارات ناشی از دام‌ها در جنگل‌های شمال کشور

متأسفانه طبق آمارهای غیررسمی درحال حاضر در جنگل‌های شمال کشور حدود ۶ میلیون دام مجاز و غیرمجاز وجود دارد که اگر هر دام در روز فقط ۲ نهال را بخورد در ۱۸۰ روزی که در عرصه چرا می‌کنند عددی بالغ بر ۲,۱۶۰,۰۰۰,۰۰۰ اصله نهال از

بین خواهد رفت و اگر هزینه تولید هر نهال تنها ۲۰۰ تومان در نظر گرفته شود بیش از ۴۰۰ میلیارد تومان فقط در شمال کشور و آن هم خسارت مستقیم دام خواهد بود. ضمن اینکه خسارت دامداران، دامسراها و مصرف چوب، کوبیدگی و فرسایش خاک و اثر غیرمستقیم دام در طغیان آفات و بیماری‌ها نیز زیان‌های جبران‌ناپذیری را ایجاد خواهد کرد.^۱

دلایل مخالفت با حذف بند «ج» ماده (۱۴۸) قانون برنامه پنجم توسعه

یکی از مباحث اساسی که بعد از جنگ تحمیلی مورد توجه نظام برنامه‌ریزی کشور قرار گرفت، موضوع ارتقای مدیریت علمی و کارآمد جنگل‌های شمال کشور با رویکرد مدیریت پایدار جنگل و حل مشکلات اجتماعی و اقتصادی در قالب دامداری سنتی در این جنگل‌ها بوده است.

آمار و اطلاعات جامع تهیه شده از جنگل‌های شمال کشور در سال ۱۳۶۴-۱۳۶۵ بیانگر وجود ۳۳۰۰۰ واحد دامداری با ۴۳۷۰۰۰۰ واحد دامی و ۷۸۰۰۰ خانوار جنگل‌نشین می‌باشد. حضور این تعداد دام، دامدار و خانوار جنگل‌نشین که برای ارتزاق و معیشت خود وابستگی زیادی به جنگل دارند باعث گردید صدمات و خسارات جبران‌ناپذیری بر پیکر، منابع طبیعی شمال کشور از طریق چرای نهال‌های نارس و جوان به دلیل عدم وجود علف‌های خوش‌خوراک در جنگل، استفاده از سرشاخه‌های درختان به جای علوفه کف جنگل که منجر به جایگزینی گونه‌های

نامرغوب گونه‌های مرغوب شده، کوبیدگی و فشردگی خاک جنگل، نابودی پوشش گیاهی کف، عدم توان جوانه‌زنی و رویش بذر، تاج‌بری و کت زدن درختان به‌منظور ایجاد فضای باز به‌منظور تابش بیشتر نور به کف جنگل و به‌تبع آن افزایش تولید علوفه در عرصه جنگل، برداشت غیرمجاز چوب هیزمی و صنعتی و دخالت غیرمنطقی در تغییر ساختار جنگل با هدف تأمین معیشت سنتی و... وارد آید.

با توجه به اینکه آینده جنگل به وضعیت استقرار زادآوری آن وابسته است وضعیت تراکم، ترکیب زادآوری و همچنین کیفیت توده جنگل در صورت حضور دام و جنگل‌نشینان در داخل تحت‌الشعاع هاله‌ای از ابهام قرار گرفته و وضعیت آینده جنگل را به مخاطره خواهند انداخت.

در همین ارتباط به‌منظور ساماندهی حدود ۱۳۰۰۰ خانوار پراکنده جنگل‌نشین مشمول طرح که فاقد امکانات زیربنایی مانند جاده، برق، آب و محروم از خدمات آموزشی و بهداشتی و... بوده‌اند و همچنین خروج و ساماندهی بالغ بر ۴۳۷۰۰۰۰ واحد دامی موجود در جنگل از یک‌سو و وابستگی شدید دامداران به جنگل و بازده کم اقتصادی ناشی از دامداری سنتی منتج به اقتصاد معیشتی دامداران گردید و از طرف دیگر خسارات ناشی از حضور دام و دامدار فقط در دو مورد شامل چرای نهال و مصارف صنعتی و هیزمی بالغ بر ۱۱ برابر درآمد سالیانه حاصل از دامداری به طریق سنتی می‌باشد مضافاً اینکه براساس اطلاعات ارائه شده توسط معاونت امور دام وزارت جهاد کشاورزی دام‌های موجود در جنگل‌های شمال حدود ۴ درصد کل دام‌های کشور است که تأثیر آنچنانی از نظر تعداد و مقدار تولید گوشتی و لبنی نخواهد گذاشت.

اظهار نظر کارشناسی

علیرغم اهمیت پوشش گیاهی عرصه‌های جنگلی از جهات زیست‌محیطی و اقتصادی باید گفت که با کمال تأسف جنگل‌های کشورمان جولانگاه احشام و دامداران متعدد بوده و به شیوه بسیار ابتدایی به‌عنوان چراگاه مورد استفاده و بهره‌برداری قرار می‌گیرند، درحالی که کشورهایی که از نظر جنگلداری پیشرفته هستند دامداری سنتی را در جنگل‌ها ممنوع ساخته و حتی وجود حیات وحش را در یک مجموعه اکوسیستم جنگلی تحت مدیریت درآورده‌اند تا صدمات وارده به جنگل به حداقل کاهش یابد. طرح خروج دام از جنگل یک طرح توسعه اقتصادی است که اهداف زیادی را هم از بُعد اقتصادی و هم از بُعد اجتماعی و فرهنگی دنبال می‌کند.

ازجمله دلایل توجیه طرح حذف بند «ج» ماده (۱۴۸) که توسط نمایندگان محترم مطرح شده است استناد به گذشته و قدمت دامداری‌ها در عرصه‌های جنگلی بوده است که حضور دام و دامدار را جهت حفاظت از جنگل‌ها توجیه می‌نمایند. غافل از اینکه درحال حاضر تعداد دامداران و دام با صد سال گذشته قابل قیاس نیست و همچنین استانداردهای زندگی دامداران نیز تغییر یافته است و در کنار این عوامل شرایط زیست‌محیطی کشور و روند تخریب جنگل‌ها و مراتع در چند سال اخیر بی‌سابقه بوده و با صد سال قبل نمی‌تواند مقایسه گردد، به‌طوری که به‌دلیل همین تخریب‌ها در آینده نزدیک شاهد بیابانی شدن جنگل‌های زاگرس خواهیم بود و جنگل‌های شمال نیز آینده بهتری نخواهد داشت چگونه می‌شود صرف توجه به قدمت دامداری در جنگل‌ها حضور دام در جنگل‌ها را امروزه توجیه کرد؟

همچنین در این طرح پیشنهاد شده است که به‌جای استخدام نیرو جهت حفاظت از جنگل‌ها می‌توان از همین دامداران جهت حفاظت از جنگل استفاده نمود این درحالی است که هر روزه به‌دلیل نداشتن افراد آموزش‌دیده که با مسائل و علوم روز حفاظت از جنگل آشنا نیستند شاهد تخریب‌های فراوان در این عرصه‌ها هستیم. با توجه به اینکه در پیشرفته‌ترین کشورهای دنیا پایه و اساس حفظ جنگل بر تربیت و استخدام نیروهای آموزش‌دیده استوار است. در دنیای مدرن امروزی با تفکر سنتی نمی‌توان به توسعه پایدار دست یافت!! .

علاوه‌بر موارد مذکور، همان‌طور که در پیشینه قانون این طرح ذکر گردیده است تکلیف دولت به خروج دام از جنگل و ساماندهی جنگل‌نشینان صرفاً مستند به بند «ج» ماده (۱۴۸) قانون برنامه پنجم توسعه نیست که با حذف این بند خروج دام از جنگل و ساماندهی جنگل‌نشینان متوقف شود بلکه دولت مکلف است به‌موجب ماده (۱۵) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی ترتیبات لازم را جهت خروج دام از جنگل و ساماندهی جنگل‌نشینان به‌عمل آورد. علاوه‌بر اینکه به‌موجب اصل پنجاهم قانون اساسی که هرگونه فعالیتی که با آلودگی محیط زیست یا تخریب غیرقابل جبران آن ملازمه پیدا کند، را ممنوع اعلام نموده است و عدم خروج دام از جنگل و ساماندهی جنگل‌نشینان موجبات صدمه غیرقابل جبران به محیط زیست و تخریب غیرقابل جبران جنگل‌ها می‌شود. لذا تصویب طرح حذف بند «ج» ماده (۱۴۸) قانون برنامه پنجم مغایر اصل پنجاهم قانون اساسی به‌نظر می‌رسد.

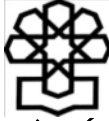
جمع بندی

بررسی‌های انجام شده نشان می‌دهد که تصویب حذف بند «ج» ماده (۱۴۸) قانون برنامه پنجم توسعه علاوه بر اینکه مغایر اصل پنجاهم قانون اساسی می‌باشد، باعث تخریب‌های گسترده‌تر جنگل‌های کشور خواهد شد و وجود دام، دامداری و جنگل‌نشینان پراکنده در تعارض اعمال مدیریت پایدار جنگل بوده و نابودی سایر ارزش‌های اکولوژیکی و ژنتیکی جنگل را در پی خواهد داشت. همچنین لازم به ذکر است که تکلیف دولت به خروج دام از جنگل و ساماندهی جنگل‌نشینان صرفاً مستند به بند «ج» ماده (۱۴۸) قانون برنامه پنجم توسعه نیست که با حذف این بند خروج دام از جنگل و ساماندهی جنگل‌نشینان متوقف شود.

لذا حفاظت و توسعه جنگل‌ها با اغماض از آثار مخرب آنها غیرممکن بوده و اجرای کلیه طرح‌ها و پروژه‌های فنی دیگر را به مخاطره می‌اندازد از این‌روی اجرای ساماندهی دام و جنگل‌نشینان و کاهش وابستگی روستاییان به جنگل باید در اولویت طرح و برنامه‌های جاری و آینده جنگل‌های کشور قرار گیرد. همچنین ضرورت دارد تا جهت پیشبرد و تحقق کامل اهداف این طرح علاوه بر بازنگری کلی در نحوه مدیریت و اجرای آن، کنترل و نظارت دقیق‌تری بر طرح ساماندهی خروج دام و جمع خانوارهای پراکنده برای جلوگیری از بازگشت دام‌های خارج شده به منطقه و برخورد قاطع با تخلفات انجام شده در این زمینه صورت گیرد.

منابع و مآخذ

۱. گزارش سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور، ۱۳۹۲.
۲. گزارش انجمن علمی جنگلبانی ایران، ۱۳۹۲.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۳۱۱۳

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: اظهارنظر کارشناسی درباره: «طرح حذف بند (ج) ماده (۱۴۸) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران»

نام دفتر: مطالعات زیربنایی (گروه کشاورزی و منابع طبیعی)

تهیه و تدوین: الهه سلیمانی

ناظر علمی: محسن صمدی

متقاضی: کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی

همکار: ابوالفضل درویشوند (دفتر حقوقی)

همکار خارج از مرکز: هادی کیادلیری

اظهارنظرکنندگان خارج از مرکز: انجمن جنگل‌بانی ایران، سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

ویراستار تخصصی: الهه سلیمانی

واژه‌های کلیدی:

۱. ساماندهی

۲. جنگل

۳. دام

تاریخ شروع مطالعه: ۱۳۹۲/۴/۸

تاریخ خاتمه مطالعه: ۱۳۹۲/۵/۲

تاریخ انتشار: ۱۳۹۲/۵/۹